

LoCaRe

I forbindelse med et EU-projekt med titlen:

**Local commitment for low carbon planning and empowerment in small communities,
LoCaRe**

deltager Plan & Miljø, Videncentret for Landbrug, med kompetencer indenfor landskab (landskabsanalyse og – evaluering), kulturarv (bygninger og bosætning), miljø (vand og miljømæssige udpegninger) og landbrugets produktionsforhold (biomasse, bioenergi, vind og sol).

Udover Danmark, med Vejle Kommune som projektejer og –leder, deltager Italien, Slovenien, Holland og Sverige.

Plan & Miljø er, på lige fod med Landbrugets Hus LRØ, hyret af Vejle Kommune for at tilføre det danske projekt landbrugsfaglig viden og mulige indspil til projektet på det agrare område.

Plan & Miljø, er i denne del af projektfasen med til at udpege et projekt- og lokalområde, (10 x 10 km som udgangspunkt), med bl.a. jordbrug af forskellig art og størrelse, moderat infrastruktur og mindre bosætninger.

Vi er nu så langt, at delområder, indenfor det overordnede projektområde, er udpeget. Det drejer sig om et område med overvejende landbrugsinteresser med større bedrifter på over 250 DE, samt et område med overvejende landskabelige og fritidslandskabelige interesser.

Med baggrund i registreringer og analyser, er der nedenfor udfærdiget en beskrivelse af overordnede betragtninger i forhold til Plan & Miljø's indsatsområder.

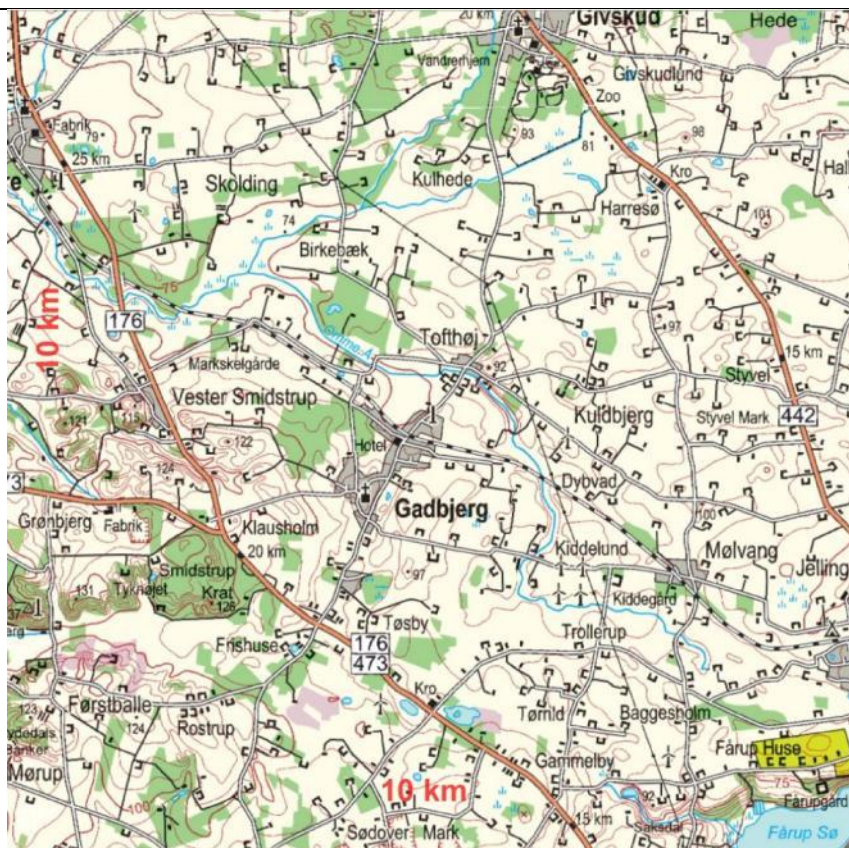
<p>Projektområde I den nationale projektgruppe, opstillede vi nogle udvælgelseskriterier som ligger til grund for det valgte lokalområde.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Husdyrbrug med over 250 DE i nærheden • Potentiale for udvikling • Ikke bundet til bestemt type energi o Naturgas o Kraftvarmeværk o Afstand til forsyningsnet • Mulighed for ny natur / rekreativt • Afstand til større by • Størrelsen på landsbyen
--	---

Landskabsbeskrivelse

Det overordnede projektområde, på 10 x 10 km, ligger lige på kanten af israndlinjen, også kaldet højderyggen, ned gennem Jylland, hvor landskabet kulminerer med et storbakket morænelandskab længst mod vest i kortudsnittet.

Efterhånden som isen trak sig tilbage mod øst, efterlod den et småbakket morænelandskab, specielt i den nordøstlige del af kortudsnittet.

Den intensive landbrugsdrift finder sted på denne morænefladen, i store træk nordøst for jernbanen.

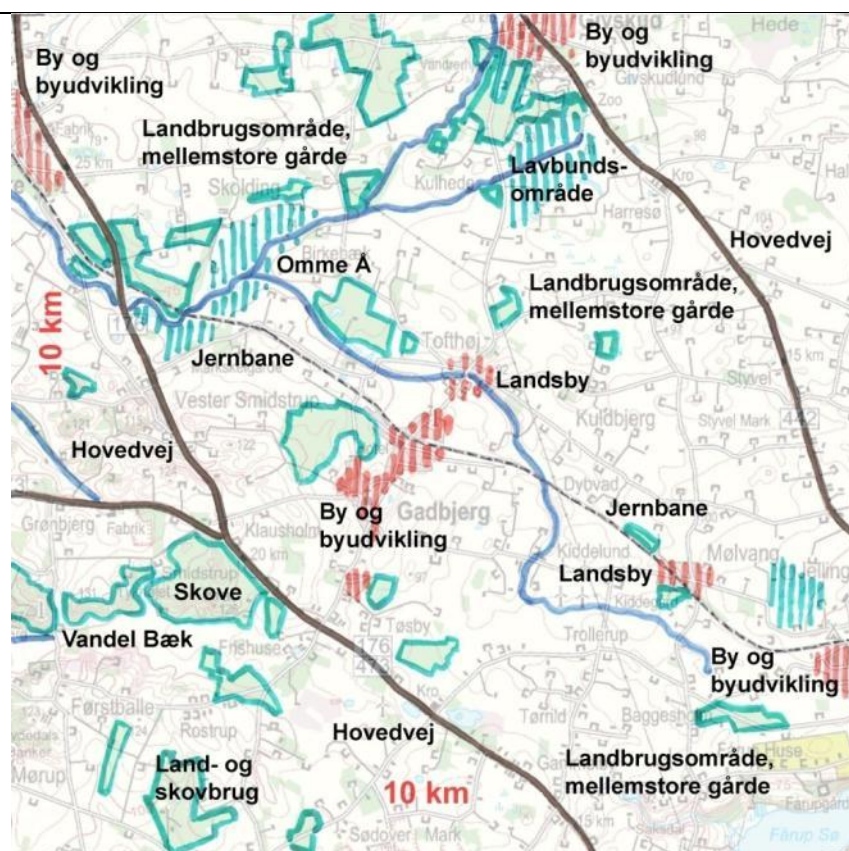
Vandsystemerne

Omme Å og Vandel Bæk, udspringer i området. Området som sådan, afvander mod vest.

Vandløb og et par nord-sydgående hovedveje samt jernbanen, opdeler området i mindre felter, dog forholdsvis et større sammenhængende landbrugsområde mod nord-øst.

Denne del er præget af åbne landbrugslandskaber, og dermed ikke megen træbevoksning.

Mod sydøst er landskabsbilledet præget af større bakkeformationer, dalstrøg og større skovområder.

Arealinformation

Regionplan 2005: Større tekniske anlæg

Målforhold 1:57435
Dato 8/3-2011

Signaturforklaring

- Jernbane
- Planlagt jernbane
- Højspændingsanlæg
- Højspændingsanlæg, planlagt
- Eksisterende olierørledning
- Arealreservation til olie
- Transportkorridor
- Motorvej
- Vindmølleområde
- Naturgasledning
- Overordnet vej
- Forslag til linieføring
- Planlagt vej
- Vejle
- Skærmkort

Bosætningsmiljøer

Udover de fritliggende boliger og boliglandbrugene, er der stationsbyen Gadbjerg. Følgende citat er fra Lokalplan nr. 1089, Bolig- og erhvervsområde i Gadbjerg:
"Gadbjerg stationsby har de overordnede bebyggelsestræk, som kan ses i mange stationsbyer fra denne periode.

Husene ligger helt ud til gaden og ligger tæt, eller ligefrem sammenbyggede.
Tæt på banen findes bygninger i 2 etager, mod syd kommer først de sammenbyggede stationsbyhuse med butikker, og tæt ved skolen ses mere fritliggende villaer”.

Syd for Gadbjerg og umiddelbart nord for Tøsby, er der udlagt et område til jordbrugsparceller.

Landsbyen Tofthøj, som ligger nordøst for Gadbjerg, har en lidt speciel anlægsorden, med gårdene liggende for sig syd for Omme Å, og landsbyhuse nord for åen.
Tofthøj er det man kalder en ”yngre rundby”, med en byplan hvor gårdene ligger i en mere eller mindre rund eller kantet formation om en åben plads.

I dag er der en del husdyr på et par af gårdene.

Fortidsminder

Der findes en del gravhøje, som oldtidslevn. Disse gravhøje er stadig markante elementer som giver landskabet karakter. Bronzealderens gravhøje er oldtidens største, og ofte placeret på landskabets højeste punkter.

Arealinformation

Fredninger

Målforhold 1:58838
Dato 8/3-2011

Signaturforklaring

- Fredede områder, forslag
 - Fredede områder
 - Fredede fortidsminder - Ingen beskyttelseslinje
 - Fredede fortidsminder - 100m beskyttelseslinje
- Skærmkort

Arealinformation

Kulturmiljø

Målforhold 1:57435
Dato 8/3-2011

Signaturforklaring

- Kulturmiljø
 - Kulturmiljø
 - Vejle
- Skærmkort

Kulturmiljøer

Kirkerne med deres landskabelige omgivelser, er sammen med f.eks. herre-, hoved- og proprietærgårde samt deres landskabelige værdier, har ofte kulturhistorisk interesse. Dette gælder også de udpegede områder i projektområdet.

Arealinformation

Regionplan 2005: Den regionale struktur

Målforhold 1:57435
Dato 8/3-2011

Signaturforklaring

- Detailhandel
- Detailhandel
- Særlige erhvervsområder
- Byudvikling på særlig betingelser
- Dyzone
- Kystnærhedszone
- Erhvervs- og centeromr med landselscenterfunktion
- Regional erhvervs- og centerområde
- Byudvikling uden særlige betingelser
- Landsbygfgrensning
- Vejle
- Skærmkort

Delkonklusion

Projektområdet har mange ressourcer og kvaliteter, både landskabsmæssigt, kulturhistorisk og bosætningsmiljøer.

Jordbrugsmæssigt ser det ud som om, der er en god balance mellem benyttelse og beskyttelse.

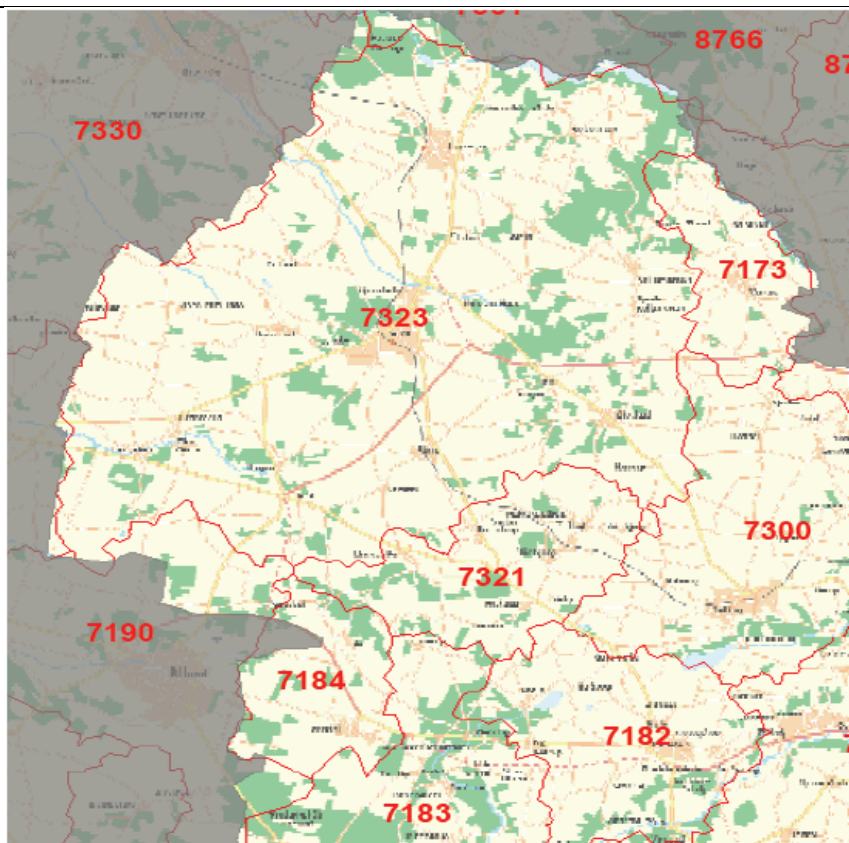
Lavbunds- og marginaljorde kan i nogen udstrækning anvendes til biomasseproduktion. Det er vigtigt, at der på dette område sker en nøje afvejning mellem produktion og f.eks. fritidslandskabelige interesser.

Resultaterne fra Jordbrugs- analysen

Resultaterne fra Jordbrugs-
analysen indikerede, at områ-
deafgrænsningen, defineret af
postnumre (i forhold til Jord-
brugsanalysen), skulle tage
udgangspunkt i 7321 Gadbjerg
og strække sig østpå, mod
7300 Jelling og til dels nordpå
mod 7323 Give.

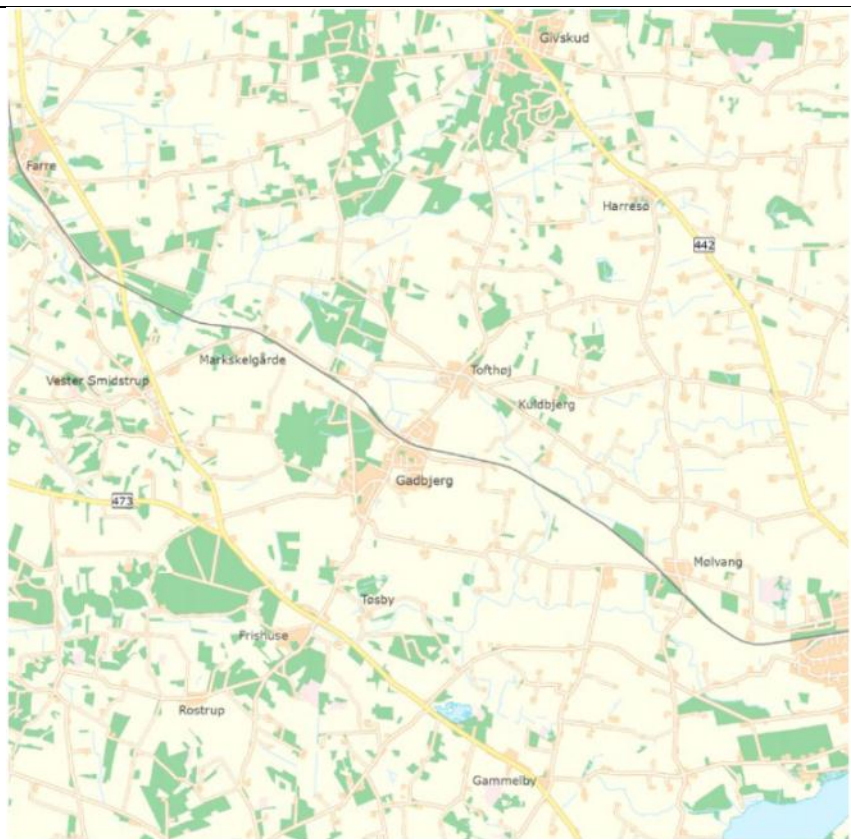
Jordbrugsområdet mod nord-
øst i forhold til Gadbjerg er et
typisk landbrugslandskab,
også med hensyn til f.eks.
dyretryk, end området sydvest
for Gadbjerg.

Samtidig afgrænses området
fra sydvest og syd (7184 Van-
del, 7183 Randbøl og 7182
Bredsten) da disse tre postdi-
strikter adskiller sig væsentligt
fra såvel Gadbjerg-området
som Vejle kommune som hel-
hed.

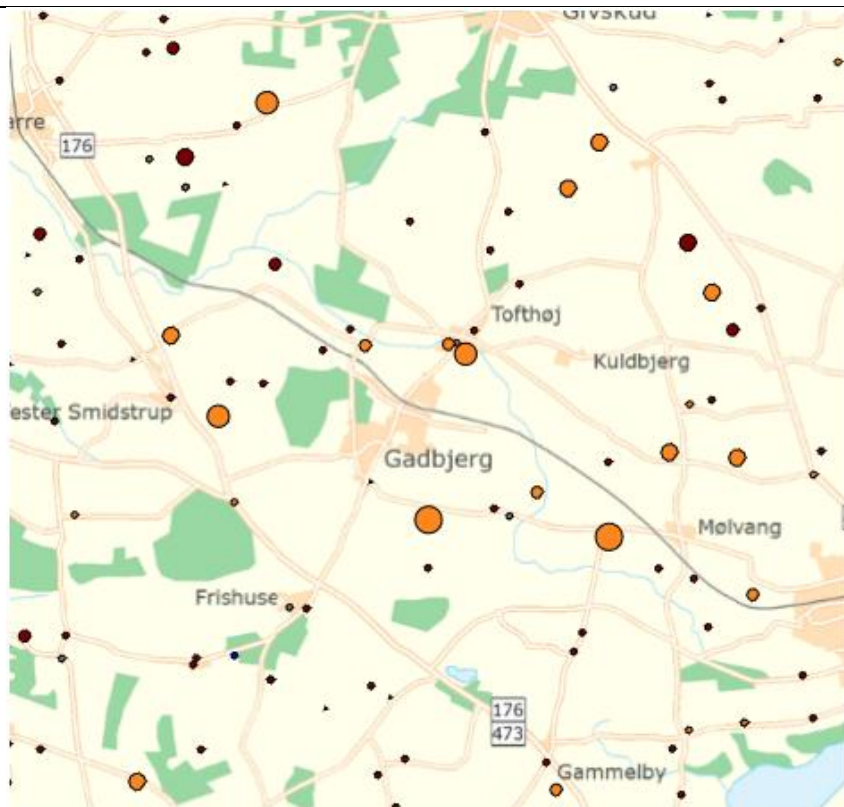
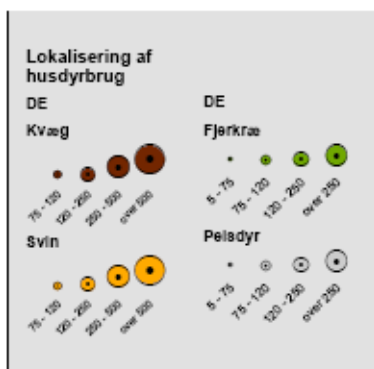
Fysisk afgrænsning

Der vil være en logisk og geografisk afgrænsning af det lokale arbejdsområde ved at trække grænsen langs hovedvejen 442 mod nordøst og hovedvej 176 mod sydvest.

Husdyrbrug med over 250 DE

Udvælgelseskriteriet, omhandlende husdyrbrug over 250 DE, er overholdt ved at holde sig til områdefrænsningen defineret af postnumre. Ved at udvide områdefrænsningen mod nord-øst – på til hovedvejen 442, vil projektet medtage op mod 10 yderligere husdyrbrug. Heraf 5 der har et husdyrbrug på 250-500 DE og et enkelte der har over 500 DE.

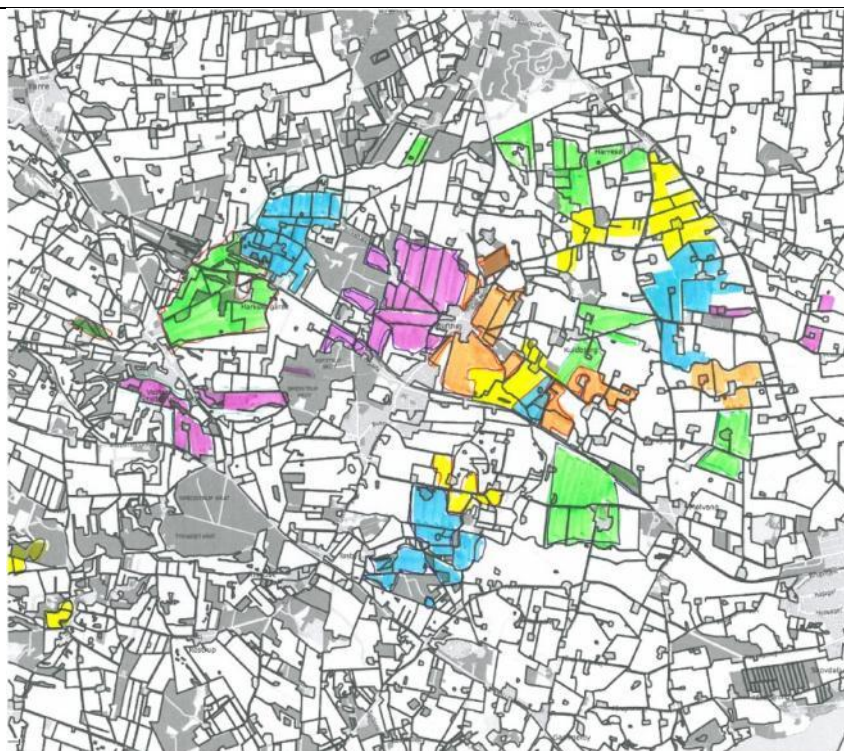
NB. Tal fra jordbrugsanalysen er baseret på data fra CHR der er registreret i 2007.

Fordeling af landbrug

Fordelingen af landbrugsejendomme viser at de fleste ejendomme har arealer der ligger forholdsvis samlet.

Fordelingen af bedriftenes arealer kan være interessant i forhold til energiforbrug ved kørsel mellem arealerne samt ved etablering af større sammenhængende produktioner/beplantninger.

Fordelingen viser endvidere, at det kun er to af de undersøgte landbrugsejendomme der har arealer liggende udenfor de to hovedveje 442 og 176.

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000-område ligger lige syd for Jelling og strækker sig øst på mod Vejle.

Arealinformation

Natura 2000

Målforshold 1:58838

Dato 8/3-2011

Signaturforklaring

- Ramsar områder
 - EF-habitatområder
 - EF-fuglebeskyttelsesområder
- Skærmkort

§ 3-beskyttet natur

I området er der flere områder med natur, der er beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens § 3. Det drejer sig primært om vandløb, moser og enge.

I projektområdet er der lavet tre registreringer i Naturdata. Det ene er for mosen syd for Harresø. Den anden for mosen ved Tøsbj. Den tredje er for mosen nord for Gadbjerg.

Lige syd for dyreparken i Givskud, er der en § 3-beskyttet hede.

Arealinformation

Fredsskov

Målforhold 1:58838

Dato 8/3-2011

Signaturforklaring

- Eng
 - Hede
 - Mose
 - Overdrev
 - Strandeng
 - Sø
 - Beskyttede vandløb
- Skærmbkort

Beskyttet natur med ammoniak-bufferzone

Heden afstedkommer en ammoniak-bufferzone på op til 1000 m.

Den nærmeste hede, som afkaster ammoniak-bufferzone, findes ved Rostrup.

Arealinformation

Beskyttede naturtyper med ammoniak-bufferzoner

Målforhold 1:57435

Dato 8/3-2011

Signaturforklaring

- Vejle
 - Beskyttet højmosé
 - Beskyttet lobeliesø
 - Beskyttet hede/overdrev
 - Bufferzone I
 - Bufferzone II
- Skærmbkort

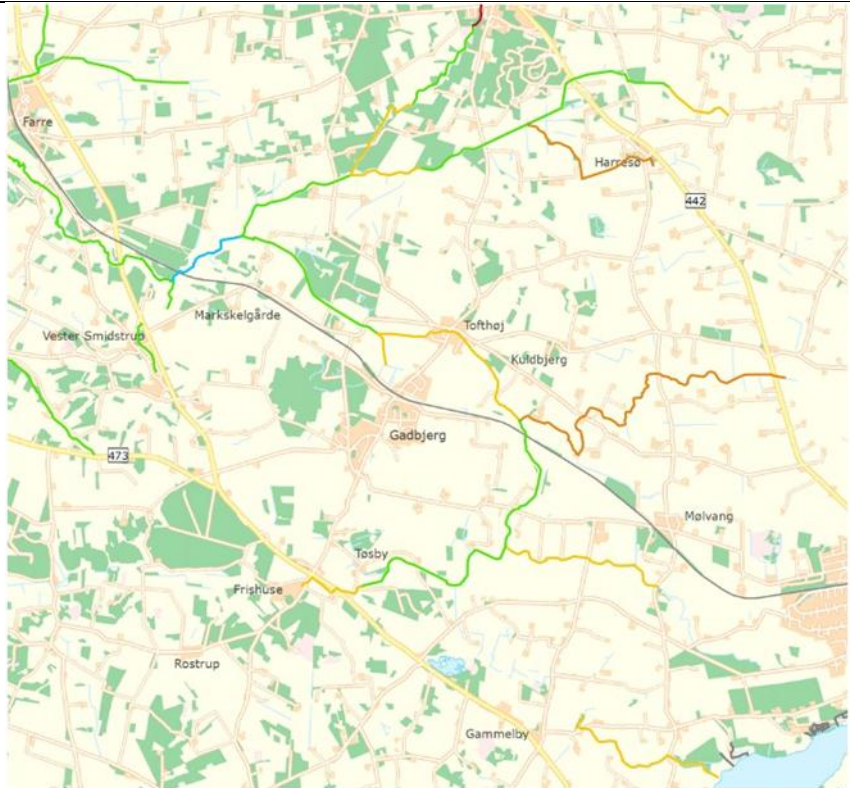

1000 meter bufferzonen stopper ca. 500 m syd for hovedvej 176. Til gengæld er der i dette område flere arealer som afkaster en ammoniak-bufferzone.

Konklusion på natur

Den samlede konklusion på natursiden er, at det skulle være muligt at fortsætte og udvide landbruget i området, særligt nordøst for Gadbjerg.

Grundet det store Natura2000-område sydøst for Gadbjerg og naturarealerne, der afkaster ammoniak-bufferzoner sydvest for Gadbjerg, kan det give nogle større udfordringer for landbruget at udvide i disse områder.

<p>Vandløbets nuværende økologiske tilstand</p> <p>Vandløbenes nuværende økologiske tilstand omfatter alt mellem 'ringe' og 'høj'. Ifølge udkastet til vandplanerne er målet at få alle vandløbene op på 'god økologisk tilstand'.</p> <ul style="list-style-type: none"> Vandløb - Høj - økologisk tilstand Vandløb - God - økologisk tilstand Vandløb - Moderat - økologisk tilstand Vandløb - Ringe - økologisk tilstand Vandløb - Dårlig - økologisk tilstand Vandløb - Ukendt - økologisk tilstand <p>KMS-Skærmkort online</p>	
<p>Vådområder</p> <p>Hele området langs Omme Å er udlagt som potentielt vådområde. Særligt er der en stor udpegning nord for Gadbjerg stationsby.</p> <p>Vådområder er lavbundsarealer der er kunstigt afvandede, f.eks. tidligere våde enge, moser, lavvandede søer eller fjordarme. Arealet vurderes at kunne genoprettes som vådområder med henblik på at tilbageholde kvælstof, som forudsat af Folketingets Vandmiljøplan II.</p> <p>Dette er interessant i forhold til evt. dyrkning af f.eks. energipil.</p>	

Arealinformation

vådområder

Målforshold 1:57435

Dato 8/3-2011

Signaturforklaring

∨ Vejle

■ Vådområder

Skærmkort

Skovrejsning

Inden for den overordnede områdeafgrænsning, ligger der to skovrejsningsområder. Det vil sige områder hvor det er muligt at opnå tilskud ved etablering af skov. Det er lige vest for dyreparken i Givskud samt øst for Gadbjerg.

Skovrejsning er generelt uønsket i ådalene. Desuden er der udpeget to områder nær Gadbjerg, hvor der heller ikke ønskes skovrejsning.

Arealinformation

Skovrejsning

Målforskel 1:57435
Dato 8/3-2011

Signaturforklaring

- Skovrejsning uønsket
- Skovrejsningsområder
- Vejle
- Skærmkort

Områder nord for Gadbjerg er lagt ud som vådområde, hvilket ikke harmonerer med skovrejsning.

Området vest for Gadbjerg er også friholdt for skovrejsning, pga. landskabelig udsigt.

De områder der hverken er udlagt som skovrejsningsområder eller skovrejsning, betragtes som neutrale områder. Det vil sige, at der gerne må plantes skov – men der kan ikke opnås tilskud i disse områder.

Skovrejsning er bl.a. interessant i forhold til at binde CO₂.

Mindre, ikke juridisk beskyttet natur

Uden for de beskyttede naturområder findes en række mindre, ikke juridisk beskyttede naturområder, som er af meget stor værdi som trædesten for især faunaen. Det er levende hegn, diger, mindre vandhuller, kildevæld, små skovbevoksninger mv.

I pilot-projektområdet er det skovbryn og vandløb, der udgør det for den mindre natur. Desuden er der i den østlige del af projektområdet en del småbiotoper (vildtremisser?)

En stor del af det der er lagt ud til 'ny natur' falder sammen med det der er lagt ud til 'potentielle vådområder'.

Den nye natur (der også kan bruges til bioenergi) kan med fordel placeres og udformes så den tilgodeser lokalbefolkningen.

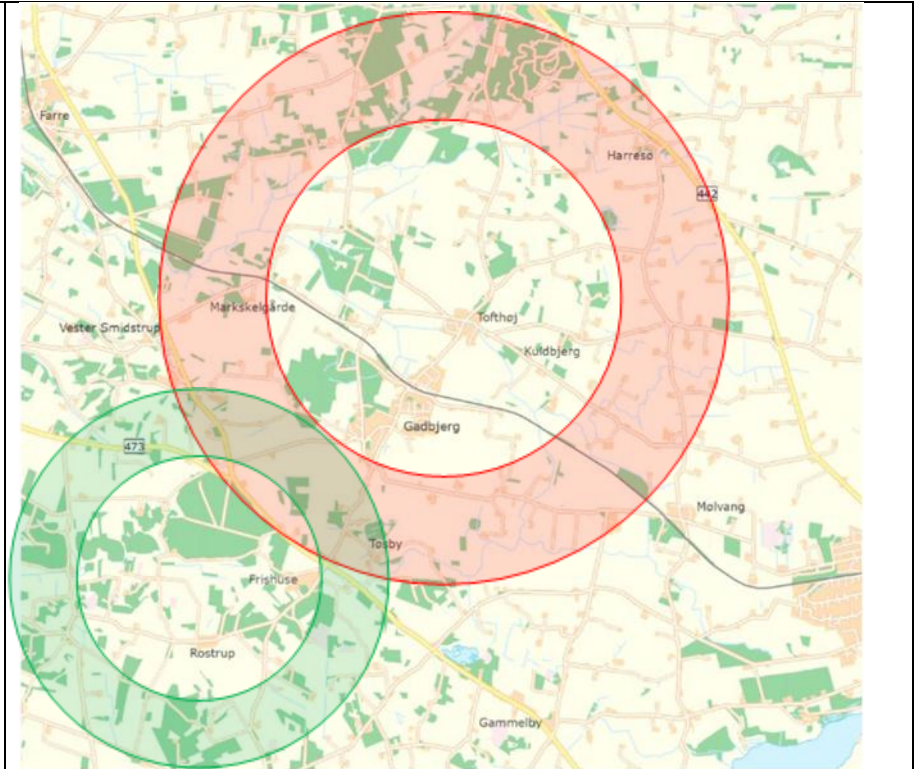

Samlet konklusion

På baggrund af ovenstående analyse foreslås det, at områdeafgrænsningen kommer til at ligge i området mellem de to hovedveje og dække en diameter på ca. 7 km - markeret med rød.

Dette område ligner landbrug -

For at projektområdet også indeholder de interessere for natur og rekreative aktiviteter kan det overvejes, om projektområdet også skal indeholde nogle af arealerne længst mod sydvest - markeret med grøn

Det gamle landbrugssystem var stort set et lukket kredsløb af energistrømme og dermed blev der ikke produceret meget overskud til salg.

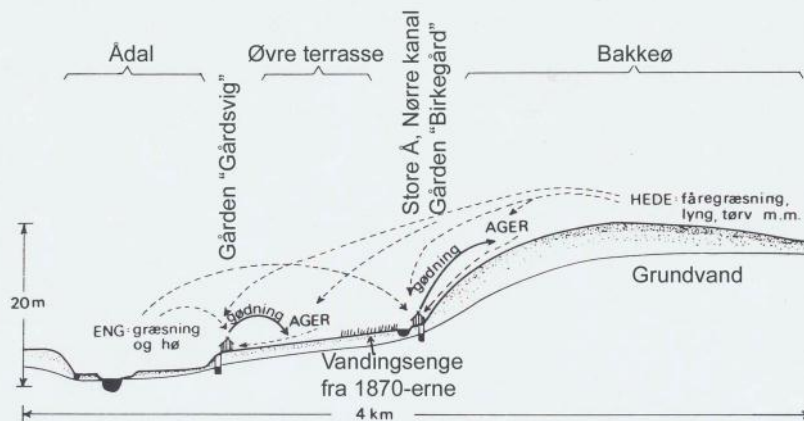
Agerbruget havde sin begyndelse på let tilgængelige jorder og arealer, som her ådale.

Jorden var forholdsvis nem at bearbejde og lavbundsområderne sikrede græs og hø til dyrene.

Et nutidigt landbrugssystem på tilsvarende lokalitet, med input og output, som er meget anderledes end det gamle.

Kunstgødning og langt bedre udnyttelse af husdyrgødning samt markvanding, input af protein og industrielle affaldsprodukter giver i dag et stort output til omgivelserne, samfundet og infrastrukturene.

Principskitser over stoftransporter i henholdsvis et gammelt landbrugssystem langs Store Å, og et nyere landbrugssystem på tilsvarende lokalitet.

1: Græsning	8: Mælk
2: Rekrutering og kød	9: Kød
3: Husdyrgødning	10: Protein og industrielle affaldsprodukter
4: Kunstgødning	
5: Slæt - græs	
6: Vanding	
7: Majs og slæt - græs og roer	

